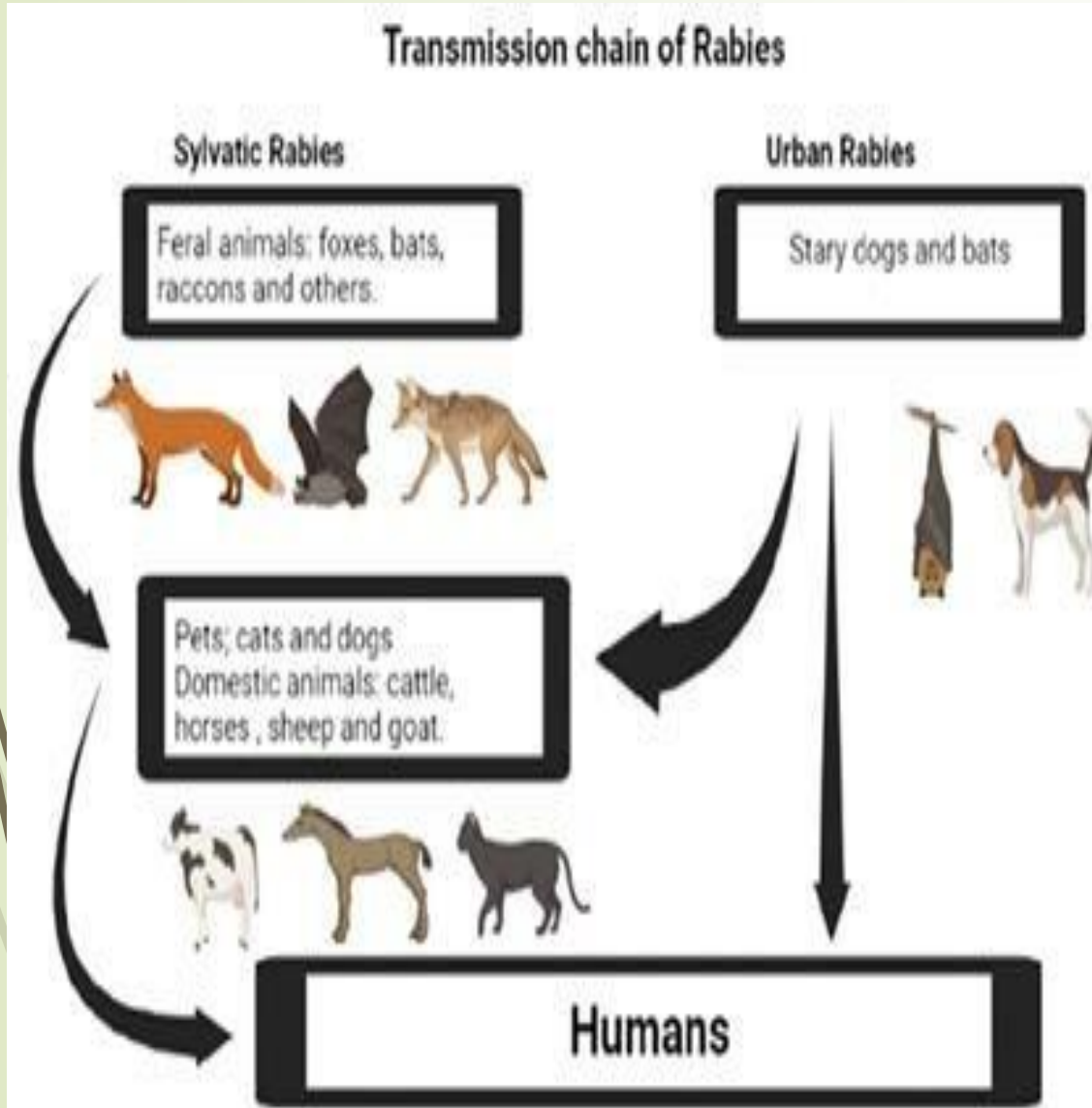

Wildlife Rabies Vaccination: Azerbaijan's Experience

**Workshop for the National Focal Points of Wildlife for
Europe and Central Asia
June 25-26, 2025, Tbilisi, Georgia**

Introduction – Rabies and Wildlife Health

- ❖ Rabies is a serious zoonotic disease posing a significant threat to both animals and humans.
- ❖ Wildlife, particularly foxes, wolves, and other carnivores, play a key role in the spread of rabies.
- ❖ The WOAHP Wildlife Health Programme aims to provide Member States with capacity building and resources to prevent, detect, and control wildlife diseases, including zoonotic diseases.

Azerbaijan's Rabies Control Strategy

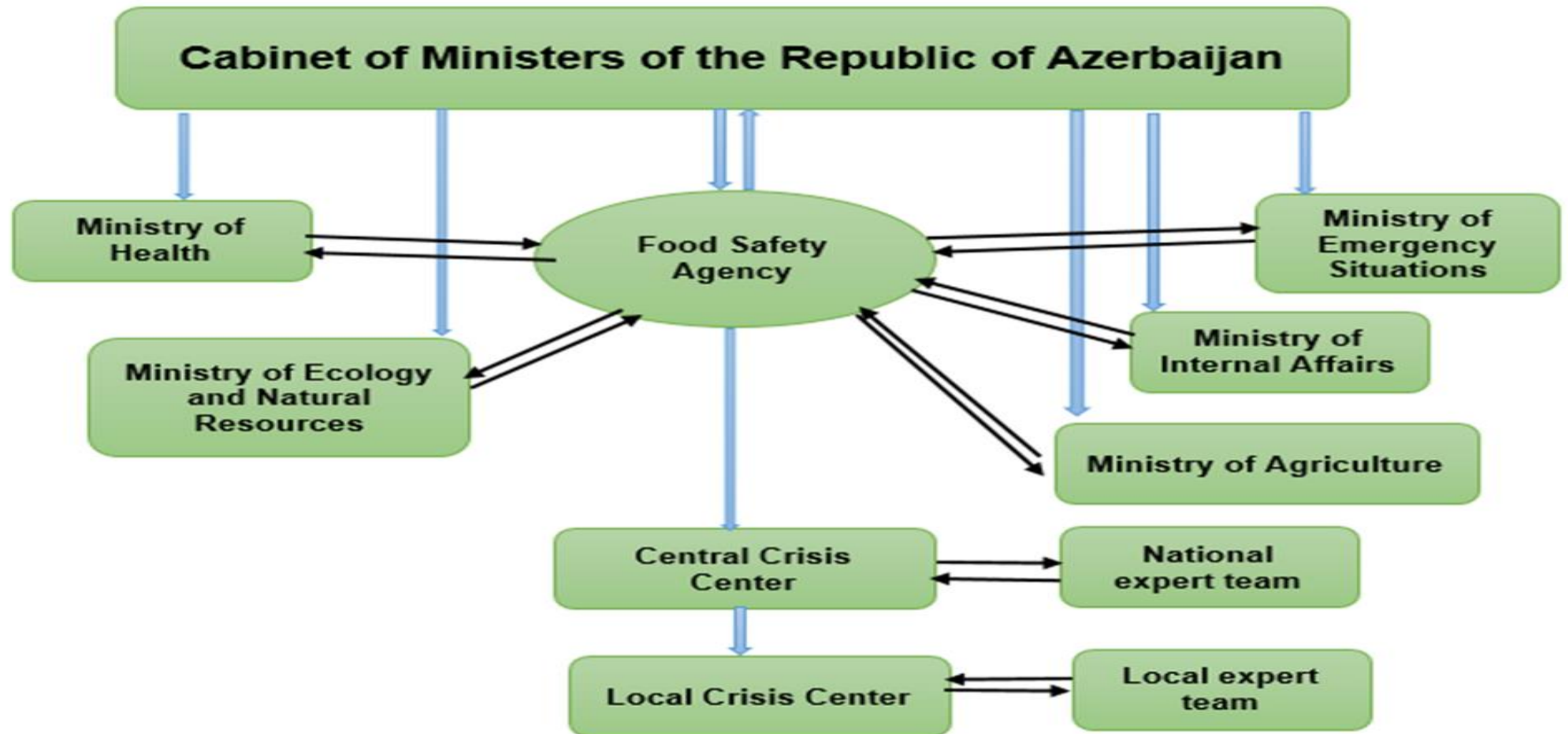
- ❖ The Republic of Azerbaijan implements a comprehensive strategy to prevent the spread of rabies.
- ❖ This strategy is focused on rabies control in both domestic animals and wildlife.
- ❖ Azerbaijan specifically implements oral vaccination programs for wild animals (e.g., foxes) that play a primary role in rabies transmission.
- ❖ These programs typically involve the aerial distribution of vaccine-laden baits

Azerbaijan's One Health Strategy

- ❖ Azerbaijan's approach to zoonotic disease control has significantly improved through enhanced collaboration between various stakeholders, driven by the adoption of the "One Health" Concept.
- ❖ Following the introduction of the "One Health" approach, agencies like AFSA, MoH, MoA, and the MENR have strengthened their collaboration through shared responsibilities to better control rabies.
- ❖ This enhanced collaboration ensures synchronized actions such as joint outbreak investigations, coordinated response planning, and harmonized risk assessments.
- ❖ A cross-sectoral communication plan was elaborated, resulting in a stronger mechanism for the exchange of information between veterinary services, healthcare providers, and environmental agencies.

Azerbaijan's One Health Strategy

Azerbaijan's Successful Experience in Wildlife Rabies Vaccination

- ❖ Aerial Oral Vaccination: Azerbaijan's successful experience lies in the effective implementation of aerial oral vaccination.
- ❖ Results: Through this approach, a reduction in rabies cases has been achieved.
- ❖ Collaboration: Close cooperation between veterinary services, environmental authorities, and other relevant bodies forms the basis of this success. This is a practical application of the "One Health" principle.

Challenges and Future Plans

► Challenges:

- ✓ Coverage of vast territories.
- ✓ Ensuring the effectiveness and uptake of the vaccine.
- ✓ Continuous improvement of monitoring and surveillance systems.

► Future Plans:

- ✓ Continuation and expansion of vaccination programs.
- ✓ Strengthening cross-border cooperation with neighboring countries.
- ✓ Developing wildlife health surveillance and monitoring systems.

Wild oral vaccination

8

https://www.youtube.com/watch?v=VB0dd_z7fus

Public awareness materials on rabies

VƏHŞİ HEYVANLARDA QUDUZLUQ XƏSTƏLİYİ VƏ PEYVƏNDLƏMƏ

QUDUZLUQ İSTİQANLI HEYVANLARIN VƏ İNSANLARIN TƏHLÜKƏLİ VİRUS MƏNŞƏLİ ZOONOZ XƏSTƏLİDİR. QUDUZLUĞA YOLUXMA 100% ÖLÜMLƏ NƏTİCƏLƏNİR.

QUDUZLUQ XƏSTƏLİYİNƏ MƏRUZQALMA:

Quduzluq xəstəliyinə yoluxma quduz heyvanların (vəhşi heyvan, it, pişik və s.) dişləməsi və ya cırmaqlaması nəticəsində baş verir.

Quduzluq virusunun zədələnmiş dəri və ya selikli qışalara sirayət etməsi insan və heyvanların xəstəliyə yoluxmasına səbəb olur.

Quduzluq xəstəliyinin əlamətləri:

İlk mərhələ

- İnsanlardan qaçma və qaranlıq yerdə gizlənmə;
- İşığa, səsə, toxunmaya və s. həssaslıq (oyanma);
- Təngnəfəslik, göz bəbəyinin böyüməsi;
- Yeyilməyən əşyaların yeyilməsi (daş, şüşə, ağac və s.).

İkinci mərhələ

- İlk mərhələdəki əlamətlərin şiddətlənməsi;
- İnsanlara və başqa heyvanlara hücum;
- Uzaq məsafəyə qaçmağa cəhd olunması.

Üçüncü mərhələ

- Udlaq və qırtlaq əzələlərinin iflici;
- Yemi götürüb uda bilməmək;
- Çəpgözlük;
- Bədən əzələlərinin iflici və ölüm.

Peyvəndləmənin həyata keçirilməsi

Vəhşi heyvanların quduzluq xəstəliyinə qarşı peyvəndlənməsi məqsədilə aldadıcı yemlər hava nəqliyyat vasitəsi ilə (helikopterlər) vəhşi heyvanların məskunlaşdığı ərazilərə səpilir.

Peyvəndləmənin həyata keçirilməsi

- Vəhşi faunanın sağlamlığı təmin olunur.
- İnsanların və heyvanların (kənd təsərrüfatı heyvanları, ev heyvanları) quduzluğa yoluxma riski minimuma endirilir.
- Beynəlxalq təşkilatlar (ÜHST, ÜST, BMT) tərəfindən dəstəklənən "Vahid Dünya-Vahid Sağlamlıq" konsepsiyasına töhfə verilir.

XƏSTƏLİYİN YAYILMASI

Quduzluğun yayılmasında xəstəliyə yoluxmuş vəhşi heyvanların (canavar, tülkü, çaqqal, çöl donuzu, çöl dovşanı, ayı, porsuq, yarasə və s.), həmçinin sahibsiz itlərin rolu böyükdür.

XƏSTƏLİYƏ QARŞI PROFİLAKTİK PEYVƏNDLƏMƏ TƏDBİRİ

Vəhşi heyvanlar arasında quduzluğa qarşı peyvəndləmənin aparılması zəruridir. Bu məqsədlə quduzluq əleyhinə vaksinlərdən istifadə olunur. Peyvəndləmə aldadıcı yemlərlə (yemləmə yolu ilə) həyata keçirilir. Ölkəmizdə quduzluq xəstəliyinə qarşı aldadıcı yem kimi spesifik iyi olan, boz-qəhvəyi rəngli və briket formalı vaksinlərdən istifadə olunur.

Vəhşi heyvanlar üçün nəzərdə tutulmuş vaksin insan və heyvanlar üçün təhlükəli deyildir. Mütəxəssislər peyvəndləmənin uğurla nəticələnməsi üçün heyvanlardan ötrü nəzərdə tutulan spesifik iyi, boz və qəhvəyi rəngli yem briketlərinə toxunmamağa çağırır!

QUDUZLUQ XƏSTƏLİYİ

İstiqanlı heyvanlarda və insanlarda mərkəzi sinir sisteminin pozğunluqları ilə xarakterizə olunan təhlükəli zoonoz xəstəlikdir.

QUDUZ HEYVANLARDA XƏSTƏLİYİN ƏLAMƏTLƏRİ

İlk mərhələ

- İnsanlardan qaçma və qaranlıq yerdə gizlənmə;
- İşığa, səsə, toxunmaya və s. həssaslıq (oyanma);
- Təngnəfəslik, göz bəbəyinin böyüməsi;
- Yeyilməyən əşyaların yeyilməsi (daş, şüşə, ağac və s.).

İkinci

- İlk mərhələdəki əlamətlərin şiddətlənməsi;
- İnsanlara və başqa heyvanlara hücum;
- Uzaq məsafəyə qaçmağa cəhd olunması.

Üçüncü mərhələ

- Udlaq və qırtlaq əzələlərinin iflici;
- Yemi uda bilməmək;
- Çəpgözlük;
- Bədən əzələlərinin iflici və ölüm.

XƏSTƏLİYƏ MƏRUZQALMA

Heyvan və insanların quduz heyvan tərəfindən dişlənməsi və ya cırmaqlanması ilə

Törədiciyin zədələnmiş dəri və ya selikli qışalara sirayət etməsi ilə

XƏSTƏLİYİN YAYILMASI

Quduzluğun yayılmasında xəstəliyə yoluxmuş vəhşi heyvanların (canavar, tülkü, çaqqal, çöl donuzu, çöl dovşanı, ayı, porsuq, yarasə və s.), həmçinin sahibsiz itlərin rolu böyükdür.

XƏSTƏLİYƏ QARŞI PEYVƏNDLƏMƏ

Vəhşi heyvanlar arasında quduzluğa qarşı peyvəndləmənin aparılması mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Peyvəndləmə quduzluq əleyhinə vaksinlərdən istifadə olunmaqla həyata keçirilir.

DIQQƏT!

Ölkəmizdə vəhşi heyvanlar arasında quduzluq xəstəliyinə qarşı aldadıcı yem kimi spesifik iyi olan, **boz-qəhvəyi rəngli və briket formalı vaksinlərdən istifadə olunur.**

PEYVƏNDLƏMƏNİN HƏYATA KEÇİRİLMƏSİ

Vəhşi heyvanların quduzluq xəstəliyinə qarşı peyvəndlənməsi məqsədilə aldadıcı yemlər vəhşi heyvanların məskunlaşdığı ərazilərə səpilir.

Mütəxəssislər peyvəndləmənin uğurla nəticələnməsi üçün heyvanlardan ötrü nəzərdə tutulan spesifik iyi, boz və qəhvəyi rəngli yem briketlərinə toxunmamağa çağırır!

Thank you for the attention